

טיול ברחובות יפו

התאמת המסלול: לכל המשפחה.

קושי המסלול: קל.

אורך המסלול: כשני קילומטרים.

משך המסלול: כשלוש שעות בניחותא.

מפה: מפה עירונית של יפו.

נקודת התחלה למסלול: מגדל השעון.

• המסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.

ברחובות שסביב מגדל השעון קל יחסית למצוא חנייה, מה גם שהוא מהווה נקודת התחלה וסיום ברורה. מגדל השעון נראה היום טוב מבעבר - אבניו נוקו, בחלונותיו הותקנו ויטראזיים צבעוניים ובלילה הוא מואר בתאורה יפה. גם בית הסראיה הסמוך שופץ ושב להתהדר בחזיתו הנאה. חבל שבסמוך אליהם הוקמה פסאדה גרוטסקית, לכאורה בסגנון רומי, שלא ברור מה נועדה לסמל. מגדל השעון נבנה ב-1906, במקביל לבנייתם של מגדלי שעון רבים נוספים ברחבי האימפריה העות'מאנית. הם נועדו לציין יובל לשלטונו של הסולטאן העות'מאני עבד אל-חמיד השני. בארץ הוקמו מגדלי שעון נוספים בירושלים (מעל שער יפו, אלא שהוא הוסר על ידי הבריטים, בבית הסאריה בצפת, בחאן אל-עומדאן בעכו ובחיפה.

ממגדל השעון ממשיכים בשדרות יפת דרומה ובפניה הראשונה פונים ימינה - אל עבר 'רציף העלייה השנייה'. בקיר שממין קבוע סביל (מתקן שתיה קדום) יפה עם כתובות מסוגננות בערבית. בעבר היה זה מקור מים זורמים לשימושם של תושבי העיר והבאים בשעריה. הוא נבנה על ידי מתמוד אבו-נבוט, שליטה של העיר בסוף המאה ה-19. אבו-נבוט נודע במפעלי הבנייה הרבים של בעיר, אך גם באכזריותו ובנחת זרועו (ומכאן שמו). אחד ממפעליו הגדולים הוא מסגד המתמודיה הסמוך (קשה לפספס את המינארט, הצריח הגבוה המתנשא מעליו), המשמש גם כיום כמסגד יום השישי של העיר. הכניסה אליו אפשרית רק לאחר קבלת אישור, לא בזמן תפילה ובלבוש צנוע בלבד.

רציף העלייה השנייה, **המתעקל שמאלה**, מוביל אל נמלה של יפו. דרך הנמל יוצאה בעבר תוצרת ההדרים שהאזור התפרסם בו, אולם נמל ימי התקיים כאן כברגם בימי הפלשתים ובתקופת המרד הגדול, כשבקרוב ימי הטביעו הרומאים אוניות יהודיות רבות מול חופי העיר. במי הים, בסמוך לכניסה מזדקר מתוך המים סלע משונן הקרוי 'סלע אנדרומדה'. אגדה יוונית קדומה קושרת אליו סיפור על אודות אנדרומדה, בת המלך שנקשרה אל הסלע כדי לשמש קורבן מרצה למפלצת ים נוראית שאיימה להחריב את העיר. ברגע האחרון צלל פרסאוס הגיבור משמיים, רכוב על סוסו המכונף. הוא ערף את ראשי המפלצת, ביתק את הכבלים בהם נקשרה אנדרומדה ולקח אותה עמו.

כשמתקדמים מעט מתגלה המגדלור של הנמל. בסמוך אליו נמצא מסגד קטן ובית שמעון הבורסקאי. לפי המסופר בברית החדשה, בבית הבורסקאי התגורר פטרוס לאחר שהחיה את טביתה. כאן ראה את חזונו ובמצוות אלוהים החל לאכול מזון שנתפש לפי חוקי היהדות טמא. מכאן גם יצא אל קיסריה ולראשונה הטיף תורתו לגויי (מעשי השליחים, פרקים ט-י). במובנים רבים **סיפור זה** מהווה את נקודת התפנית של הנצרות הקדומה מחיק היהדות. אם ממשיכים ללכת על שובר הגלים עצמו זוכים בתצפיות יפות על העיר. פתח קטן בגוש הבתים משמאל (צפון) למגדלור מוביל אל סמטת מזל סרטן וממנה אל סמטת המזלות, המעפילה אל עבר ראש רכס הכורכר שעליו בנויה העיר.

כשמגיעים לרחבה פונים שמאלה, במעלה המדרגות אל כנסיית סן-פיטר. העיטור מעל הכניסה - שתי זרועות צולבות - לבושה וחשופה, הן מסמלי המסדר הפרנציסקאני, שהקים את ההיכל. ייחודה המובהק של הכנסייה הוא שהיא פונה מערבה, בניגוד לרוב רובן של הכנסיות בעולם הפונות מזרחה, לעבר השמש העולה. הכנסייה נבנתה כך כדי להדגיש את העובדה שמכאן יצא פטרוס להפיץ תורתו בקיסריה וממנה ברומא, הנמצאת מערבה מכאן. מהכנסייה חוזרים לעבר מרכז המבקרים התת-קרקעי, שבו חפירות ארכיאולוגיות, הסברים ותמונות המציגות את סיפורה ההיסטורי והמיתולוגי של יפו. במקום אפשר לקבל מפות ודפי הסבר כלליים.

ממרכז המבקרים מטפסים אל ראש הגבעה שעליה נטוע גן הפסגה. בשיא הגובה ניצב "שער האמונה", פסלו של דן כפרי, הצופה מלב לבה של יפו העתיקה אל עבר תל אביב המתחדשת. מראש הגבעה גולש שביל דרומה, אל 'גן שער רעמסס'. במקום מוצגות חפירות והעתק של כתובות בכתב חרטומים שהתגלו כאן. סיפור כיבושה של העיר בעורמה על ידי המצרים מתואר במרכז המבקרים. מעט בהמשך, בכניסה לרחוב מזל גדי תלוי פסלו של הן מירון, הקרוי 'עץ התפוז המרחף' – שאמור להיות מחווה לפרדסים שהיו ואינם. הליכה לאורך השוליים המערביים של הגן ודרך גן החמאם והמוזיאון לעתיקות יפו מובילה אל מסגד המחמודיה. החזרה ממנו אל מגדל השעון קלה ביותר - כמו כל דבר ביפו גם הוא נמצא ממש מעבר לפינה.

המסלול עודכן ב- 14.10.2011

על הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©